

דבר העורכת: מה נשתנה?

פיזיותרפיסטים וקוראים יקרים, לפני שנה בדיוק הכנתי את דבר העורכת לגיליון אפריל 2020. היו אלו ימים של ראשית מגפת הקורונה, ימים של אי-ודאות לגבי מהותו והשלכותיו של הנגיף שזה עתה אובחן. "דבר העורכת" הוקדש אז להצדעה לעמיתיי הפיזיותרפיסטים, שנרתמו ללא לאות למשימה הלאומית של שימור בריאות הציבור. כתבתי אז: "אין כל יכולת לדעת באיזה מצב נהיה בארץ ובעולם בעוד מספר שבועות... אני מייחלת שנראה כבר את האור בקצה המנהרה ונתחיל לחזור למסלול החיים הרגיל". לדאבון לבנו, כמה שבועות אחר-כך עדיין לא ראינו את המנהרה או את האור. אבל עתה, לאחר שספגנו אובדן של מעל 6,200 ישראלים ועוד מאות אלפי חולים, וכן פגיעה במיליוני אנשים ברחבי העולם, לא רק שהמנהרה התקצרה, אנו זוכים כבר לראות גם את האור! בימים אלה, אין מחזה משמח יותר ממפגשי המשפחות והחברים - בבתים, במרפסות, בחוף הים ובפארקים, כאשר כולם נהנים פשוט לחזור לחבק, לצחוק, ואם אפשר, אז גם (מה טוב) לקטר בחברותא.

כיוון שיכולת ההסתגלות שלנו היא מופלאה, למדנו במהלך השנה לתמוך זה בזה, לתקשר, ללמוד, ולהתפתח למרות הריחוק החברתי שנכפה עלינו. בעולם הפיזיותרפיה בישראל, די להתבונן באתר העמותה, ולהתפעם ממספרם הרב של ההרצאות והקורסים הזמינים לכולנו במרחבי הסייבר. קל לשכוח עד כמה זה היה רחוק מאתנו רק לפני שנה! כולנו כבר מצפים בקוצר רוח לחזור למפגשים מקצועיים פנים-אל-פנים, אך אין ספק כי עידן הקורונה ימשיך גם בעתיד להשפיע עמוקות על אפיקי התקשורת שלנו.

במהלך השנה "נפגשו" חברי מערכת כתב העת כמה פעמים, באמצעות הזום, כדי לדון בדרכים שיגבירו את הרלוונטיות של כתב העת עבור ציבור רחב יותר של פיזיותרפיסטים בארץ. יש הטוענים כי בעידן הרשתות החברתיות כתב עת כמו שלנו צריך לעבור מן העולם. הרשתות מאפשרות לא רק חשיפה לנושאים רבים, אלא גם דיונים פעילים. איני חולקת על חשיבותן של הרשתות החברתיות. אך כל נשכח את ההטיה

המובנית בתקשורת מסוג זה. הנושאים והרעיונות העולים ברשתות אינם נבחנים תחת זכוכית מגדלת כפי שנעשה ב"בקרת עמיתים" (peer review) של כתב העת. יתרה מכך, אף על פי שרבים מן המאמרים המוצגים ברשתות הם באיכות גבוהה וחשובים, לרוב הם מייצגים את הנושאים המעניינים קבוצה קטנה של פעילים ברשתות בלבד, ואינם חושפים את הציבור לתחומי ידע רחבים. כמו כן, הם לרוב אינם מציגים את העשייה המיוחדת שלנו בישראל.

מצד שני, אין ספק כי לכתב עת ישנן מגבלות משלו. כך למשל, פורמט זה אינו נוח ליצירת שיח אקטיבי בין עמיתים. לפיכך החלטנו לעודד את הכותבים להשתתף בדיאלוג עם עמיתים באמצעות האינטרנט. כך למשל, במדור האתיקה מובא לינק שבו תתבקשו לענות על ארבע שאלות קצרות לגבי הדילמה שהוצגה במדור. בגיליונות הבאים נביא לפניכם את עיקרי השיח שהתעורר בעקבות המאמרים.

בגיליון זה מופיע מדור חדש שנציג בו מגוון ניירות עמדה שנכתבו על ידי קבוצות שונות של פיזיותרפיסטים בארץ. אמנם ניתן למצוא את ניירות העמדה גם במקורות אחרים (למשל, באתר העמותה), אבל אנו מקווים שחשיפה לניירות אלו בכתב העת תעודד שיח עמיתים בנושאים חשובים ומגוונים. אנו גם מקווים שהצגת ניירות העמדה תעודד קבוצות עניין נוספות לגבש ניירות עמדה אשר ישפיעו על העשייה המקצועית בארץ.

דוגמה מובהקת נוספת לניסיונו לעודד דיון בין עמיתים היא המאמר הראשון בגיליון זה שנכתב על ידי אילה פרג וד"ר סמדר פלג. המאמר הזה מתאר מתווה מוצע להקניית מעמד של מומחה בפיזיותרפיה בתחומי עניין ספציפיים (שיקום אורתופדי, שיקום ספורטאים, שיקום נשימתי ועוד). המתווה הוכן במסגרת פעילות המועצה העליונה לפיזיותרפיה - גוף וולונטרי שבו מיוצגים הארגונים החשובים השונים הקשורים למקצוע הפיזיותרפיה בישראל (משרד הבריאות, קופות החולים, האיגוד, העמותה, המוסדות האקדמיים, צה"ל, ועוד). המתווה הוגש לאישור משרד הבריאות בשנת 2016.

אז מה טעם להציגו כאן לפני שאושר על ידי משרד הבריאות? התשובה טמונה בשאלה. כיוון שהאישור טרם ניתן, עדיין ניתן לדון בהצעה. נראה כי למרות השלכותיו הרבות של מתווה התוכנית על כלל הפיזיותרפיסטים בישראל, מעטים בלבד מודעים לקיומו, חוץ מאנשי המקצוע שעסקו ישירות בהכנתו. אנו מאמינים כי ראוי לאפשר לציבור רחב יותר להביע דעה בקשר למתווה. זאת, במיוחד לאור העובדה שמרכיבים רבים ביישומו אינם נכללים בו. למשל, מה המשמעות המעשית והכלכלית של המומחיות עבור האנשים שעברו את התהליך או, לחילופין, שלא עברו אותו? האם צריך להתנות את המומחיות המקצועית בתואר מאסטר אקדמי? בסוף המאמר הזה מובא לינק שיאפשר לכם להביע את דעותיכם. דעות אלה יוצגו בגיליון הקרוב.

בעיני רוחי אני כבר שומעת את כל קולות המתנגדים להעלאת הנושא בכתב העת, ובמיוחד למתן האפשרות להביע דעה בנושא. יש להניח שהדעות בנושא תהיינה רבות וסותרות! קדמה דורשת החלטות אמיצות, ולא ניתן להגיע להכרעות חשובות תוך התחשבות בכל מגוון הדעות. אך מכיוון שהנושא מהותי כל כך למקצוע בישראל, אנו מאמינים שראוי להציגו לפניכם ולאפשר דיון בו טרם ההכרעה בגורלו. אם הצגת הנושא כאן תביא לדיון מעמיק בפורומים שונים, כמו מקומות העבודה, ימי עיון או במסגרת מחקרית, הרי שעשינו את המוטל עלינו.

כמידי גיליון, אני מקווה שתמצאו אותו מעניין ורלוונטי. תמיד אשמח לשוב וגם למאמרים שירחיבו את היריעה עוד.

בברכה,

יוכבד (יוכי) לויפר

yochy.laufer@gmail.com

עורכת כתב העת לקידום הפיזיותרפיה

פרופ' (אמריטוס), החוג לפיזיותרפיה, אוניברסיטת חיפה